NTNU **S-sak 77/10**
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
30.11.10 SA/ELI
Arkiv: 2010/14093

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Opptaksrammer for studieåret 2011/12

Tilråding:

1. NTNU har i studieåret 2011/12 en samlet opptaksramme på 6900 studenter. Alle studieprogrammene ved NTNU er adgangsbegrenset i studieåret 2011/12.

2. Opptaksrammen for de enkelte studieprogrammene er i studieåret 2011/12 satt til:
<vedlagt tabell>

3. Rektor får fullmakt til å fordele den ufordelte opptaksrammen på 275 mellom studieprogrammene i sivilingeniørstudiet i samråd med Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanning (FUS) og de aktuelle fakultetene. Denne fullmakten gjelder også fordeling av studieplasser mellom de 2-årige og de 5-årige masterprogrammene i sivilingeniørstudiet.

4. Rektor får fullmakt til å fordele studieplasser mellom de 5-årige lektorprogrammene og det 1-årige fulltidsstudiet i praktisk-pedagogisk utdanning, ut fra en total kapasitet på praktisk-pedagogisk utdanning på 280 plasser. Fordelingen gjøres i samråd med Forvaltningsutvalget for lærerutdanningene (FUL). Til 3-årig yrkesfaglærerutdanning, som er fellesgrad med Høgskolen i Sør-Trøndelag, får Rektor fullmakt til å justere de endelige opptaksrammene mellom de tre studieretningene i samråd med FUL og HiST.

5. Rektor får fullmakt til å fordele de fakultetsvise opptaksrammene merket ”Til fordeling på fakultetet under opptaket” mellom programmene på hvert fakultet i vedtakets pkt 2 i samråd med de berørte fakultetene, for å utnytte den totale opptakskapasiteten på fakultetet. I denne fullmakten inngår også å kunne overføre mellom de enkelte studieprogramkategoriene på fakultetet, dersom opptaksrammen til noen kategorier ikke blir fylt.

6. Fakultetene, Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanning og Forvaltningsutvalget for lærerutdanning melder innen 1. juli 2011 til Rektor hvordan de foreslår fordeling av de ufordelte plassene nevnt i punktene 3, 4 og 5.

7. Rektor får fullmakt til å overføre opptaksrammer mellom de 2-årige masterprogrammene innenfor hvert fakultet dersom rammen til enkelte program ikke blir fylt. Fordelingen gjøres i samråd med fakultetet.

8. Etter at opptaket av de internasjonale studentene er avsluttet på de internasjonale master-programmene som har kvote for norske/nordiske søkere, kan eventuelle ledige studieplasser overføres til kvoten for de norske/nordiske søkerne på samme program. Rektor får fullmakt til å overføre opptaksrammer mellom de internasjonale masterprogrammene innenfor hvert fakultet dersom det er ledig kapasitet. Alle endringer i fordelingen gjøres i samråd med fakultetet.

9. Dersom opptaksrammene til et fakultetet ikke fylles under opptaket til høstsemesteret 2011, får Rektor fullmakt til å overføre ledige plasser for opptak til vårsemesteret 2012 innenfor det samme fakultetet. Eventuell overføring gjøres i samråd med fakultetet.

10. Rektor får fullmakt til å fastsette kvoter for spesielle opptaksgrupper innenfor den fastsatte opptaksrammen på de studieprogrammene som krever slike kvoter.

11. Rektor får fullmakt til å fastsette hvilke emner som adgangsbegrenses i studieåret 2011/12, med tilhørende opptaksramme. Fakultetene foreslår ramme for disse emnene før 1. februar 2011. Opptaksrammene på disse emnene skal være fastsatt innen utgangen av mars 2011.

12. Dersom NTNU får tildelt ekstra midler til sin utdanningsvirksomhet, enten til spesifiserte grupper av studieprogram eller som en generell utvidelse av opptaksrammen til NTNU, får Rektor fullmakt til i samråd med de aktuelle fakultetene å eventuelt øke opptaksrammen inntil det antall studenter som en slik øking gir rom for, i tillegg til den vedtatte opptaks-rammen.

13. Opptaksrammen til de trinndelte norskkursene er i vårsemesteret 2011 på 590 plasser, og er uavhengig av rammene til de øvrige opptakene ved NTNU. Opptaket gjennomføres uav-hengig av opptakene til grunnutdanning og til høyere grads utdanning ved NTNU. Opptaks-rammen for de trinndelte norskkursene i vårsemesteret 2011 settes til:
    - 330 for de vitenskapelig ansatte, inkludert ektefeller/samboere av fast vitenskapelig tilsatte ved NTNU. Disse søkerne er garantert plass.
    - 75 på kortkurs, bare for søkere med NTNU-tilknytning.
    - 165 på trinndelte kurs – fordelt med 120 i kvote for søkere med NTNU-tilknytning (trinn 1, 2, 3) og 45 i kvote for søkere uten NTNU-tilknytning (trinn 2, 3).
    - 20 på trinn 4, ingen kvoter.

    Rektor får fullmakt til å overføre eventuelle ledige plasser mellom kvotene og kategoriene i samråd med Det humanistiske fakultet.

Hva NTNUs styre skal vedta

NTNUs styre har en lovpålagt oppgave å fastsette omfanget på opptaket når det er nødvendig. Styret selv må fatte vedtaket, og kan ikke delegere det til noen andre (”styret selv”):

> Når kapasitetshensyn eller ressurshensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det, innenfor de rammer og mål som gis av departementet. (Uhl § 3-7.5).

Rektor fastslår at det er nødvendig å regulere adgangen på grunn av dagens ressurssituasjon, når departementet bruker fastsatte måltall for hver institusjon som grunnlag for å fordele mid-lene til høyere utdanning. Skal NTNU kunne styre antall studenter opp mot sitt eget måltall (= antall registrerte studenter), må adgangen (opptaket) til alle våre studieprogram være begrenset.

NTNUs styre skal gjennom denne styresaken vedta opptaksrammene for NTNU for det kommende studieåret, 2011/12. Rammene gjelder opptak til studieprogrammene på lavere og høyere grad – ikke til ph.d.-programmene. Opptaket omfatter både grunnutdanning som er organisert gjennom Samordna Opptak (felles for all høyere utdanning i Norge) og opptakene NTNU administrerer lokalt. Lokale opptak ved NTNU omfatter alle 2-årige masterprogram, både nasjonale og internasjonale, 5-årig profesjonsutdanning i psykologi, bachelorprogrammene i bildekunst og utøvende musikk og 1-årig praktisk-pedagogisk utdanning.

Hva bestemmer størrelsen på opptaksrammen

Utgangspunktet for å beregne den totale opptaksrammen for NTNU er antall registrerte studenter i høstsemesteret, egenfinansiert av NTNU (ikke studenter med selvfinansiering) – som i studentstatistikken er vist som *registertallet*. Departementet har gjennom flere år gitt klare signal om at det er universitetets styringsmål. I flere år har NTNU styrt opptaket mot å nå et totalt registertall på egenfinansierte studenter, som er *måltallet*. For høstsemesteret 2010 var det en videreføring av det som ble beregnet for 2009, da det ble justert til **19703**. Der inngikk økningen på 335 plasser som departementet tildelte NTNU i 2009, med 35 i tildelingsbrevet ved årsskiftet 2008/09 og ytterligere 300 gjennom revidert nasjonalbudsjett våren 2009.

Den offisielle statistikken viser at registertallet for NTNU i høstsemesteret 2010 er **20.256.** Sammenliknet med ønsket måltall er det 553 studenter "for mye", et avvik på under 3 %.

Departementet har i sitt forslag til statsbudsjett for 2011 foreslått å tildele 325 studieplasser til NTNU, 145 som nye plasser og 180 som videreføring av studieplasser tildelt i 2009. Dersom vi antar at forslaget også blir endelig tildeling, må *måltallet* for registrerte studenter i høstsemesteret 2011 økes med de 145 nye plassene, til i alt **19.848.** Det grunnleggende kravet for å kunne styre registertallet mot et fast måltall, er å adgangsbegrense *samtlige* studieprogram vi tar opp til, dvs å sette opptaksramme for hvert enkelt program. Vi dimensjonerer hvert år en total opptaksramme for kommende år ved å sette det opp mot registertallet samme høst. Innenfor totalrammen fordeles de enkelte programtypene, og innenfor de typene igjen rammen for de hvert enkelt program i kategorien.

Utgangspunktet for de fordelingene er fakultetenes forslag til ramme for sine egne program, og innspillene fra de to forvaltningsutvalgene for henholdsvis sivilingeniør- og lærerutdanning.

Opptaket i 2010, gjennomgang og vurdering for opptaket i 2011/12

NTNUs styre vedtok i desember 2009 en total opptaksramme for studieåret 2010/11 på **7100**. En gjennomgang av årets opptak viser at det ble tatt opp 6673 studenter. Det inkluderer både opptak til grunnstudiene gjennom Samordna Opptak, og de lokale opptakene til 2-årige masterprogram – nasjonale og internasjonale – profesjonsstudiene i psykologi, bildekunst og utøvende musikk og praktisk-pedagogisk utdanning. I tabellen nedenfor ser vi forholdet mellom vedtatt opptaksramme og faktisk opptak i 2010, sett i forhold til opptakene i perioden 2007-09:

opptakskategori	ram. 2007	oppt 2007	ram. 2008	oppt 2008	ram. 2009	oppt 2009	ram. 2010	oppt 2010	avvik 2010
Profsj.st. medisin og psykologi	168	171	168	170	168	168	178	188	
5- og 2-årige m.prg siving	1535	1481	1535	1625	1665	1615	1680	1636	
5- og 2-årig m.prg arkitektur	85	88	85	96	80	78	80	83	
Andre 5-årige m.prg (NT, SVT)	45	55	45	59	55	63	55	52	

opptakskategori	ram. 2007	oppt 2007	ram. 2008	oppt 2008	ram. 2009	oppt 2009	ram. 2010	oppt 2010	avvik 2010
Kunstf. utd (musikk, bildekunst)	95	81	95	83	95	55	95	67	-
2-årige m.prg humaniora	260	208	245	173	178	219	222	211	
2-årige m.prg samf.vit	400	364	420	329	378	429	405	404	
2-årige m.prg realfag	135	114	155	106	153	115	133	121	
Andre 2-årige m.prg (AB, DMF)	115	71	55	48	60	48	45	57	+
5-årige lektorprogram	120	106	145	158	200	196	200	227	+
Praktisk-ped. utd (ekskl 5LU)	210	206	185	211	245	266	245	304	+
2-årige m.prg fagdidaktikk	x	x	x	x	60	48	60	32	-
3-årig yrkesfaglærerutd.	50	48	50	53	50	35	60	29	-
Internasj. m.prg (alle fak)	293	236	350	342	391	433	452	326	-
B.prg humaniora *)	714	730	755	841	725	732	695	691	
B.prg samf.vit. *)	1290	1159	1210	1166	1110	1056	950	974	
B.prg realfag *)	285	265	285	284	310	312	270	296	+
Års- og emnest. hum. *)	315	300	287	450	327	404	320	434	+
Års- og emnest. samf.vit *)	150	224	180	213	200	242	165	174	
Års- og emnest. realfag *)	90	121	100	100	80	71	80	94	+
Intro.studiet psykologi	250	259	250	253	250	260	250	273	
fordelt under oppt, sum fak.	0	0	100	0	395	0	500	0	
Sum	**6605**	**6287**	**6700**	**6749**	**7135**	**6840**	**7100**	**6673**	
**) sum lavere grad*	*2844*	*2799*	*2817*	*3054*	*2817*	*2817*	*2480*	*2663*	

I avvikskolonnen: markert der forskjellen mellom vedtatt ramme og opptak er 10 % eller mer

NB! Opptaket 2009 var vedtatt med total ramme på 6800. Etter vedtaket kom ytterligere 335 plasser gjennom ekstratildeling i tildelingsbrevet for 2009og revidert nasjonalbudsjett våren 2009.

Tabell 1, Vedtatt opptaksramme (ram.) og faktisk opptak (oppt.) i perioden 2007-10

Rammen kalt ”Til fordeling under opptaket …” blir brukt i løpet av opptaksprosessen. Det gir fleksibiliteten som gjør at opptakene til de enkelte programmene blir justert ut fra søkertall og søkernes kvalifikasjoner – som skal sikre at opptaket så langt der er mulig fyller den tilgjengelige opptaksrammen. Der det faktiske opptaket er større enn den vedtatte rammen, er denne fordelingspotten brukt. Vi ser at den primært ble brukt til å øke opptaket på de 3-årige bachelorprogrammene i realfag og samfunnsvitenskap, noe lærerutdanning og på års- og emnestudier, men det var på langt nær behov for hele fordelingspotten.

Opptaket til de internasjonale masterprogrammene er det som er mest i utakt med den vedtatte rammen. I opptakstallet ligger også de norske/nordiske studentene, tatt opp på egen kvote. Det betyr at det internasjonale aspektet egentlig er mindre enn tallet ovenfor signaliserer. Søkertallet til disse programmene var stort, men ca 2/3 av dem fikk ikke tilbud om opptak fordi de ikke fylte de faglige kravene. Av dem som får tilbud, møter ca halvparten fram til studiestart. Vi kan spørre om informasjonen om faglige krav og studieforhold er god nok – og om vi er for optimistisk i å sette omfanget på vår internasjonale satsing på masterutdanning. Rektor vil foreslå at opptaksrammen til de internasjonale masterprogrammene justeres til et realistisk nivå.

Fordi opptaket i 2010 førte til at vi overskred målet for registertallet, tyder det på at vi satte opptaksrammen for vid. Det må utvikles en mer nyansert metode for å estimere hvilken opptaksramme vi må ha kommende år for å treffe ønsket registertall (måltallet). Den må bl a ta

hensyn til at andelen studenter som fortsetter året etter, er større når vi har økt opptaket til langvarige profesjonsstudier.

Når NTNUs styre nå skal vedta selve opptaksrammene, er det egentlig en konkretisering av hvordan studieprogramporteføljen er satt sammen, og føringer for å realisere den. Hovedstrukturen vedtok styret i styresak 63/10 i oktober i år. Vi kan illustrere porteføljen ved å se på hvor mange studenter som er registrert på hovedtypene av studier ved NTNU, fordelt over et antall år. Nedenfor i *diagram 1* er dette bildet vist for perioden 2002 – 2010. Året 2002 er det siste året før kvalitetsreformen ble innført, da gradsstrukturen ble endret til 3-årig bachelorgrad og 2-årig mastergrad, eventuelt 5-årig integrert mastergrad for de aller fleste studiene. I høstsemesteret 2003 startet NTNU også med de 5-årige programmene i lærerutdanning.

Ser vi på antall registrerte studenter for de åtte største studiumkategoriene ved NTNU, er det varierte tendenser, som har sammenheng med bevisst oppbygging av noen studier og en (kanskje ubevisst) utflating eller reduksjon for andre. Totalsummen for hele NTNU har holdt seg mellom 18900 og 20200 registrerte studenter per år (tall for høstsemestrene er brukt, i tråd med departementets bruk).

Det overordnete bildet i diagram 1 viser for studiene med flest studenter (teknologi, samfunnsvitenskap, humaniora, realfag) at det har vært ulike variasjoner i denne perioden:

- teknologi relativt stabilt, men en økning på drøyt 10 % siste fire år
- samfunnsvitenskap ganske stabilt etter 2003, men en viss nedgang etter 2008
- humaniora økte merkbart til 2005, men har hatt kontinuerlig og tydelig nedgang siden da
- realfag har vært stabil, men hatt en markert økning siste tre år

Økning i registertallet for teknologi er en direkte gjenspeiling av at opptaket ble økt med ca 140 i 2008 og at opptaksrammen siden da har ligget på det nivået. Etter de 5 årene denne utdanninga er normert til, vil det alene øke registertallet ved NTNU med ca 700 studenter.

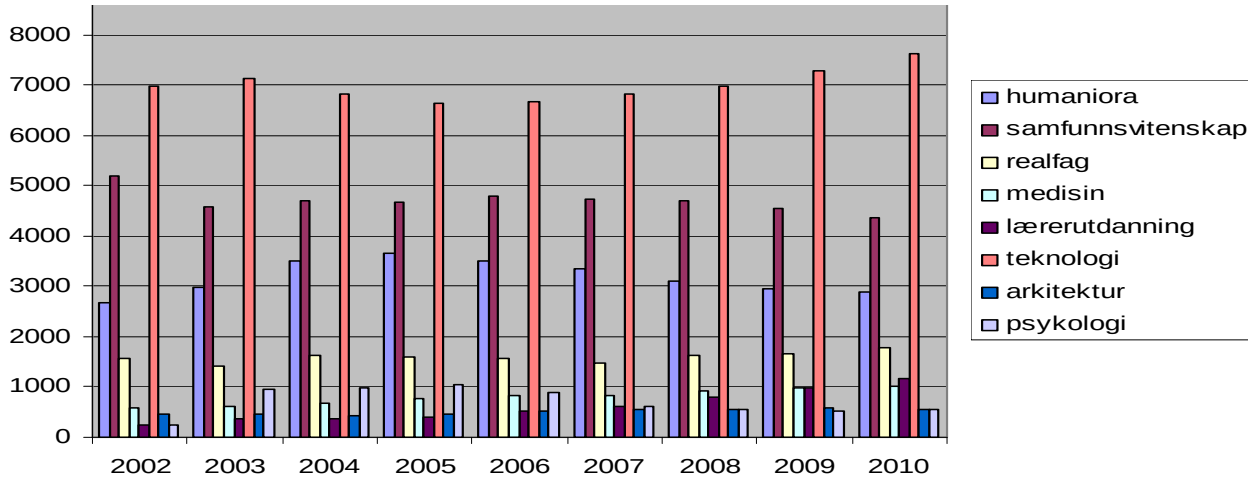

Diagram 1: Registertall (antall registrerte studenter) fordelt mellom typer studium

For de øvrige utmerker spesielt lærerutdanning seg med kraftig økning, fra ca 250 i 2002 til over 1000 registrerte studenter i 2010. Forklaringa er først og fremst de 5-årige lektorprogrammene som kom i gang i 2003. Der er det spesielt realfag og språkfag som dominerer, med henholdsvis 46 og 13 registrerte studenter i 2003 til 184 og 276 registrerte i 2010. I høst har historie, samfunnsfag og geografi til sammen 213 studenter, fra en forsiktig start på bare 20 studenter på geografi i 2003. I tillegg er det etablert en del 2-årige masterprogram som er relatert til lærerutdanning, og yrkesfaglærerutdanning er startet i samarbeid med Høgskolen i Sør-Trønde-

lag. Økning i opptak siden 2007 er vist i tabell 1. Det betyr at "lærer"-søylen vil fortsette å øke de nærmeste åra, med akkumulerte registertall så lenge vi tar opp kull med økt opptaksramme, og inntil de første i disse kullene er uteksaminert som ferdige kandidater.

Registertallet på medisinstudiet har også økt, fordi opptakskullene i 2004 økte fra 90 til 120. I tillegg har fakultetet startet noen 2-årige masterprogram. På profesjonsstudiet i psykologi har opptaket variert ved at det 1-årige introduksjonsstudiet hadde opp mot 700 studenter i 2003, til det ble redusert til 250 fra og med 2007. Det utgår fra og med høstsemesteret 2011.

Det totale registertallet ved NTNU har siden 2002 utviklet seg slik, sammenliknet med måltall fra og med 2006:

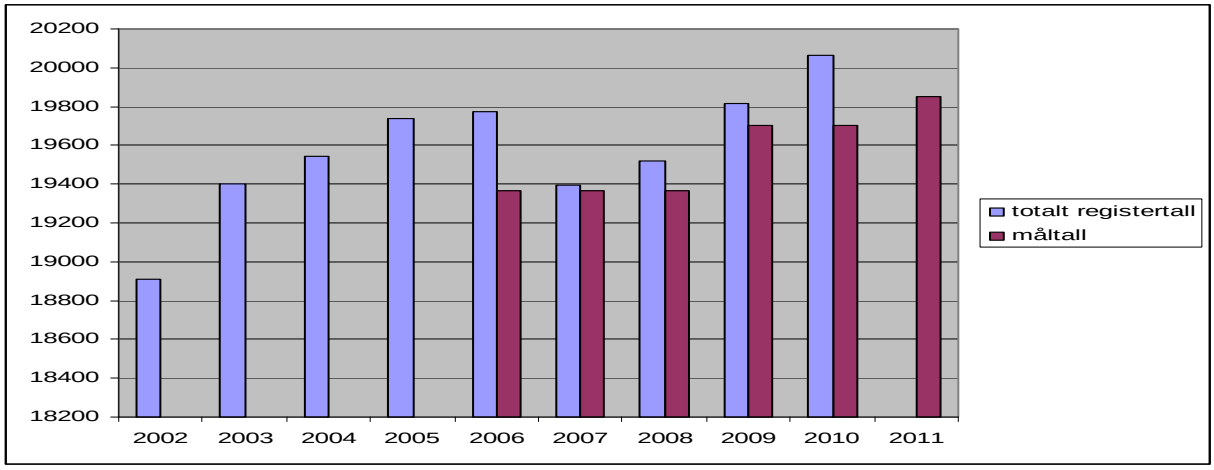

Diagram 2: Totalt registertall (antall registrerte studenter), sammenliknet med måltall

Vi kan todele registertallet i kategoriene *disiplinstudier* og *profesjonsstudier* og se hvordan de har utviklet seg i forhold til hverandre i denne perioden. Disiplinstudiene omfatter de tradisjonelle allmennvitenskapelige universitetsstudiene realfag, samfunnsvitenskap og humaniora – lavere og høyere grad. I profesjonsstudiene ved NTNU ligger teknologi, arkitektur, lærerutdanning, medisin, psykologi og utøvende kunstfag (musikk og bildekunst). Fordeling mellom profesjons- og disiplinstudiene viser følgende utvikling:

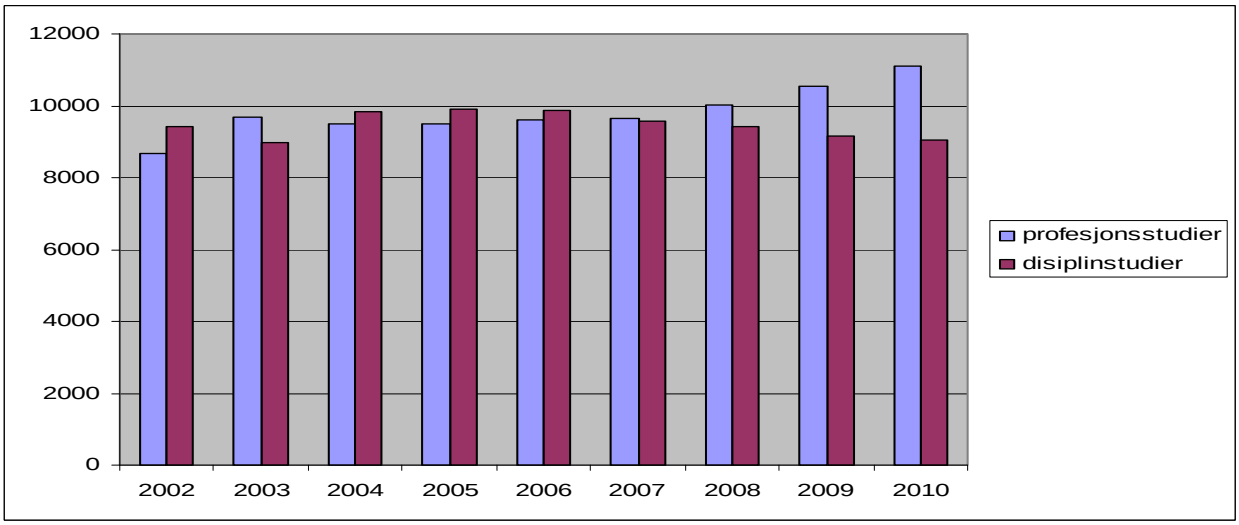

Diagram 3: Registertall NTNU fordelt på profesjonsstudiene og disiplinstudiene

I 2002 omfattet disiplinstudiene flere studenter enn profesjonsstudiene. I 2010 har NTNU en motsatt fordeling, og vi kan kanskje si at NTNU er blitt et tydeligere profesjonsuniversitet. Vi ser at det har skjedd skrittvis i hele perioden, men med en klar tendens. Utviklinga for de to gruppene krysset hverandre i tidsrommet 2006-07.

En annen betraktning kan være utvikling av teknologi og realfag samlet (NTNUs hovedprofil), satt opp mot de andre hovedgruppene av studier, slik det er vist i diagram 4. Hovedprofilen har altså hatt omtrent komplementær utvikling av det humaniora og samfunnsvitenskap i sum har hatt, med tangering i perioden 2005-06. De øvrige studiene har hatt en utvikling som langt på vei har vært styrt gjennom nasjonale føringer og sannsynligvis ikke virket inn på de to hovedsøylene i diagrammet. Imidlertid skal vi være klar over at en god del av de 5-årige lærerutdanningene faglig sett er basert på humaniora, samfunnsvitenskap og realfag – der humanioradelen har ca halvparten av studentene. Slik sett kan vi si at noe av synkende studenttall på disiplinstudiene er kompensert av (eller overført til) profesjonsrettete program i lærerutdanning.

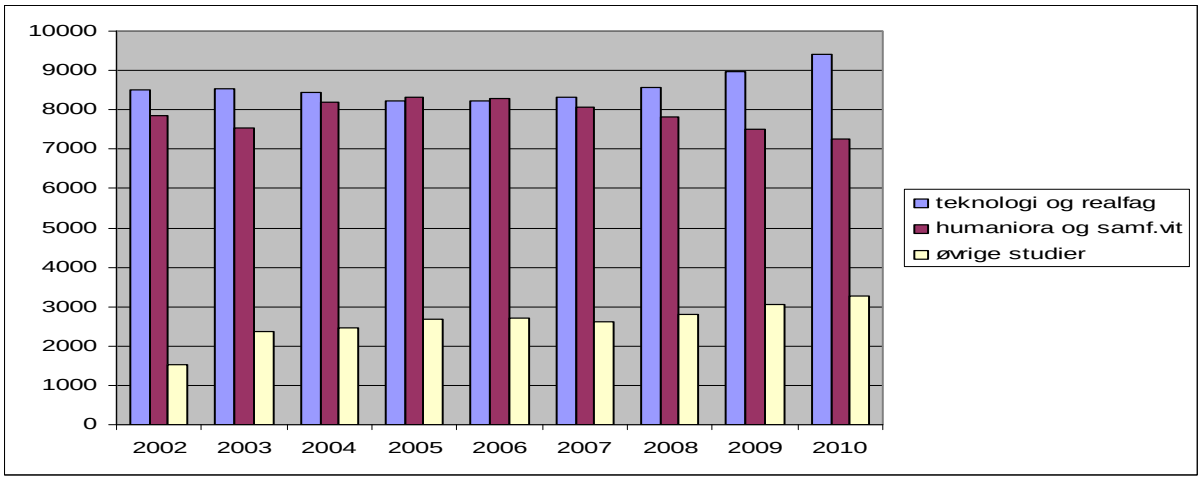

Diagram 4: Registertall hovedprofil, humaniora og samfunnsvitenskap og øvrige studier

Det kan også være interessant å se på fordeling mellom lavere og høyere grad innenfor de allmennvitenskapelige studiene:

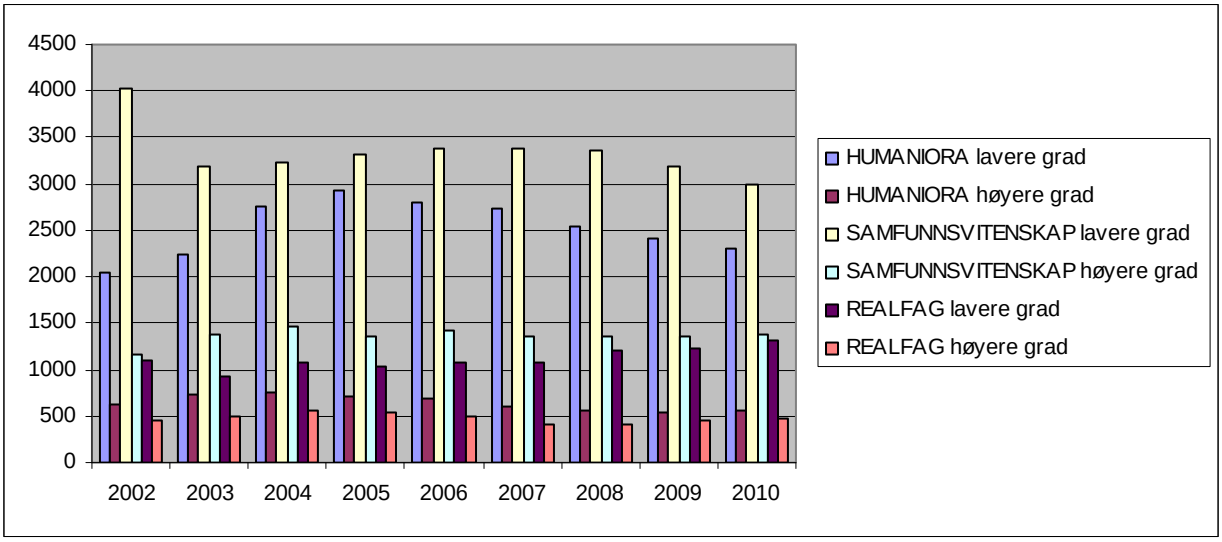

Diagram 5: Registertall fordelt på de tre disiplinstudiene, lavere grad og høyere grad

Med unntak av 2002 er utviklinga stort sett lik for humaniora og samfunnsvitenskap både på lavere grad og høyere grad – men med en noe mer markert nedgang for humaniora etter 2005

enn for samfunnsvitenskap. For realfag er tendensen en annen: lavere grad har økt mens høyere grad har holdt seg ganske konstant, i 2010 er det samme antall som i 2002. Departementet påla NTNU å redusere antall studenter i 2006. Et blikk inn i statistikkene til universitetene i Oslo og Bergen avslører imidlertid at de i denne perioden har hatt praktisk talt samme tendens på disse tre studieområdene som NTNU har hatt. I diagram 6 er det vist samlet for lavere og høyere grad for de tre universitetene.

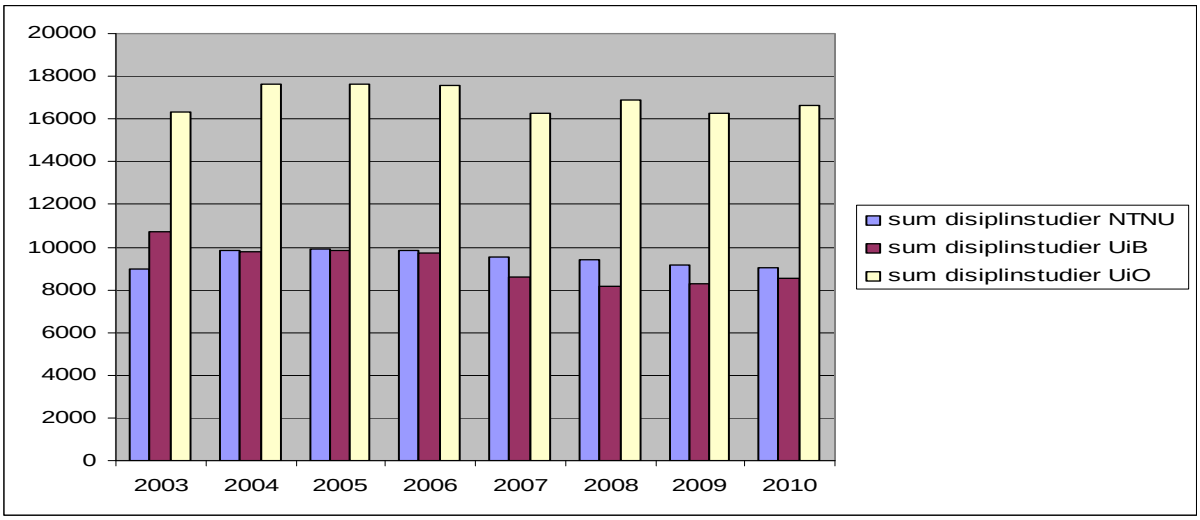

Diagram 6: Registertall disiplinstudiene NTNU og universitetene i Oslo og Bergen

De aller fleste som blir tatt opp til NTNUs 2-årig masterprogram i disiplinstudiene, er NTNUs egne studenter med bachelorgrad herfra. NTNU bør derfor være tilbakeholden med større reduksjoner i opptaket til lavere grad. Det gjelder både til bachelorprogram og til årsstudiene. Å redusere antall studenter på lavere grad vil redusere grunnlaget for opptak til masterprogrammene. De 2-årige masterprogrammene ved NTNU er utviklet primært som en videreføring av våre bachelorprogram, selv om bachelorprogram fra andre universitet selvsagt gir samme formelle opptaksgrunnlag til samsvarende fagområde. Årsstudiene bør NTNU fortsette å ha i et visst omfang. De er en viktig rekrutteringsport inn til de ulike bachelorprogrammene, samtidig som de også imøtekommer et reelt behov for 1-årige fagutdanninger på universitetsnivå. En årsenhet i et skolerettet fag er f eks faglig grunnlag for å undervise i faget i grunnskolen og i mange tilfeller også i den videregående skolen.

Fordeling av nye studieplasser for opptaket i 2011/12

For 2011 har Kunnskapsdepartementet i sitt forslag til statsbudsjett tildelt NTNU 145 nye studieplasser for 2011. Samtidig er 180 av plassene i den økte rammen for 2010 foreslått videreført (jf foreløpig tildelingsbrev for 2011 fra Kunnskapsdepartementet, s 34-41). Departementet foreslår å fordele disse plassene slik:

	lærerutdanning	psykologi profesjon	realfag	5-årig teknologi	frie plasser	SUM
nye 2011	20 (frie plasser)	10	30	25	60	145
videreført fra 2009/10	20 (3-årig yrkesfaglærer) 30 (5-årig lektorprog.)	10	35 b.grad 20	40	25	180

Tabell 4: Økt opptaksramme for studieåret 2011/12

Imidlertid er det ikke sterke føringer for den faglige fordelinga, slik at Rektor oppfatter den som retningsgivende og ikke absolutt. Så langt der er forsvarlig, vil Rektor følge intensjonen fra Kunnskapsdepartementet.

Ut fra betraktningene foran i notatet, der det er relativt tydelige signal om at en total opptaksramme til NTNU på 7100 i 2010 ville ha ført til et langt høyere registertall enn ønsket, foreslår Rektor at total opptaksramme for NTNU blir satt til 6900 for studieåret 2011/12. Det betyr at forslagene fra fakultetene og forvaltningsutvalgene må justeres noe ned.

I forslaget til statsbudsjett for 2011 er 180 av de 325 nye studieplassene til NTNU en videreføring av tidligere tildelte plasser på bestemte program-/fagområder. I tillegg er de 145 nye plassene for det kommende året dels fagspesifisert, dels til fri fordeling. Rektor foreslår at en del av disse studieplassene går til å videreføre, i stedet for å øke opptaket ytterligere det kommende studieåret. NTNU økte opptaksrammen til sivilingeniørstudiet med ca 140 i 2008, og registertallet kommer derfor bare av den grunn til å øke med ca 700 i løpet av 5 år. Noen av de nye plassene til fri fordeling ønsker Rektor å bruke til å finansiere deler av det løftet NTNU gjorde i 2008 for sivilingeniørutdanninga.

Opptakstekniske føringer

- Forslagene fra fakultetene har langt på vei et nøkternt og realistisk omfang, og er satt opp i lys av tidligere års erfaringer på opptak og avstanden det til tider har vært mellom forventet (ønsket) opptak og faktisk opptak. Summen av forslagene er ca 250 mer enn vedtatt opptaksramme for studieåret 2010/11. Det må derfor justeres ned med ca 460 til den totalrammen Rektor foreslår på 6900.
- Sammenliknet med forslagene fra fakultetene og det faktiske opptaket i 2010, ser Rektor at justeringene må skje på opptaksrammen til sivilingeniørstudiet og de internasjonale masterprogrammene. FUS har selv justert rammen for sine studieprogram, som utgjør ca 140 plasser. Det betyr at de øvrige programmene må justeres ned med ytterligere drøyt 300 plasser. Rektor vil ut fra resultatet av opptaket i år la reduksjonen hovedsakelig bli tatt på de internasjonale masterprogrammene. På de øvrige programmene er det bare små justeringer.
- Vi bør fortsette praksisen med å holde av et antall plasser til fordeling mellom programmene, slik at de fordeles når søkertallene er kjent. Rektor vil anbefale at det kommende opptaket har egen pott for
  - opptaket til alle programmene på sivilingeniørstudiet (5-årige og 2-årige samlet)
  - fordeling på disiplinstudiene og de internasjonale masterprogrammene

  Disse plassene gir oss den nødvendige handlingsfriheten som gjør at vi kan hente inn kvalifiserte studenter der vi har satt en for trang opptaksramme.
- Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) *foreslår* et opptak som inkluderer de 25 plassene i departementets nye studieplasser, men lar dem gå inn i den ufordelt potten på 300 plasser. Rektor foreslår å holde opptaksrammen i 2011 uendret fra 2010 på 1680. Forslaget fra FUS justeres ved å redusere ufordelt pott fra 300 til 275. Som ved tidligere opptak fordeler vi ikke på forhånd andelen mellom de 5-årige og 2-årige sivilingeniørprogrammene. Det blir regulert i opptaksprosessen for å utnytte kapasiteten best mulig ut fra antall søkere på de ulike programmene.
- Forvaltningsutvalget for lærerutdanningene (FUL) har fått opprettet to nye 2-årige masterprogram i henholdsvis *yrkesfagdidaktikk* og *lærerprofesjon og yrkesutøvelse* på i alt 30 studieplasser. Disse programmene bruker ikke praksisplasser i skoleverket. Samtidig foreslår forvaltningsutvalget å redusere opptaket til 3-årig bachelorprogram i yrkesfaglærer-

utdanning fra 60 til 50 – ut fra erfaring om hva som er realistisk. I sum samler disse endringene opp de 20 nye plassene. Rektor støtter det forslaget. For lærerutdanningsprogrammene er det ikke behov for en egen pott. Opptaket blir i stedet regulert gjennom totalsummen av de 5-årige lektorprogrammene og den 1-årig praktisk-pedagogisk utdanninga. Summen av de to må holdes konstant pga praksisplasser, og plassene fordeles mellom disse to kategoriene. Det blir tatt vare på i eget punkt i vedtaket.

- Medisinstudiet og profesjonsstudiet i psykologi får sine rammer satt nasjonalt. Opptaket til medisinstudiet ved NTNU er fortsatt på 120 per år.
- I profesjonsstudiet i psykologi får vi i 2011 et spesielt år med et tilsynelatende dobbelt opptak. NTNU må også i 2011 ha opptak til det 5-årige løpet, siden det i vårsemesteret 2011 er et kull som fullfører det 1-årige introduksjonsstudiet i psykologi. Samtidig endrer NTNU profesjonsstudiet til et sammenhengende 6-årig studieprogram med opptak direkte fra videregående skole gjennom Samordna Opptak – slik det er på medisinstudiet. Det 6-årige programmet inneholder i realiteten det tidligere 1-årige introduksjonsstudiet som sitt første år. Der tok vi opp ca 250 studenter, som det dermed ikke blir noe opptak til i 2011. De 10 nye studieplassene til profesjonsstudiet i psykologi går til å gi et opptak på 58 også på det nye 6-årige studieprogrammet. Det 5-årige programmet har sitt siste opptak i 2011. Derfor tas det opp i alt 116 studenter i 2011. NTNUs styre har tidligere i dag fått framlegg om å opprette det 6-årige profesjonsstudiet i psykologi.
- Noen studieprogram blir ikke blir fylt ved opptaket til høstsemesteret. De kan suppleres gjennom opptak til vårsemesteret 2012. Det gjelder spesielt 2-årige masterprogram og opptaksprogram under fellesbetegnelsen *emnestudier*. Fakultetene har prosedyrer på det, og eventuelle overføringer blir gjort i samråd med dem.
- De kunstfaglige programmene har en grundig opptaksprosess med egne opptaksprøver. Det er stor tilgang på søkere. Antall studenter som blir tatt opp, er avhengig av både kvalifikasjoner og sammensetning av kunstfaglige områder og fordeling på instrument på utøvende musikk. Disse fagmiljøene ønsker å ha et handlingsrom for å sikre at de beste søkerne blir tatt opp, selv om det kan føre til at de vedtatte opptaksrammene ikke alltid blir fylt. De er uansett såpass få at det ikke gir store utslag på den totale opptaksrammen for NTNU.
- Organisert etter- og videreutdanning er holdt utenfor de ordinære opptaksrammene og registertallene. Det gjør vi dels fordi de ikke omfatter studenter som skal følge ordinære program, dels fordi de ikke blir tatt opp gjennom de ordinære kanalene og utlysningsrundene, dels fordi de ikke er heltidsstudenter, dels fordi de finansierer studiet sitt selv eller gjennom arbeidsgiver. Det er med andre ord andre inntaks-, gjennomførings- og finansieringsmekanismer som styrer dem og som ikke virker inn på NTNUs ordinære kapasitet.

Nedenfor er oppsettet for tabell 1 gjentatt, men med tillegg av fakultetenes forslag for neste studieår og framlegget for styret (kolonne ”justert”). Kolonnene viser hvordan forslagene er justert, basert på føringene ovenfor og ut fra hva de faktiske opptakstallene i 2010 ble.

opptakskategori	ramme 2010	opptak 2010	forslag 2011/12 fak	forslag 2011/12 justert
Profesjonsstudiene medisin og psykologi	178	188	236	236
5- og 2-årige masterprogram sivilingeniørstudiet	1680	1636	1842	1680
5- og 2-årig masterprogram arkitektur	80	83	85	85
Andre 5-årige masterprogram (NT, SVT)	55	52	60	60
Kunstfaglige utdanninger (musikk, bildekunst)	95	67	100	100
2-årige masterprogram humaniora	222	211	239	235
2-årige masterprogram samfunnsvitenskap	405	404	455	420

opptakskategori	ramme 2010	opptak 2010	forslag 2011/12 fak	forslag 2011/12 justert
2-årige masterprogram realfag	133	121	143	140
Andre 2-årige masterprogram (AB, DMF)	45	57	70	55
5-årige lektorprogram	200	227	200	200
Praktisk-pedagogisk utdanning (ekskl 5LU)	245	304	220	220
2-årige masterprogram fagdidaktikk	60	32	90	90
3-årig yrkesfaglærerutdanning	60	29	50	50
Internasjonale masterprogram (alle fakultet)	452	326	602	400
Bachelorprogram humaniora *)	695	691	752	710
Bachelorprogram samfunnsvitenskap *)	950	974	985	920
Bachelorprogram realfag *)	270	296	300	285
Års- og emnestudier humaniora *)	320	434	375	350
Års- og emnestudier samfunnsvitenskap *)	165	174	275	240
Års- og emnestudier realfag *)	80	94	110	90
Introduksjonsstudiet i psykologi	250	273	0	0
Til fordeling under opptaket, sum fakultetsvis	500	0	176	335
Sum	**7100**	**6673**	**7365**	**6900**
**) sum lavere grad*	*2480*	*2663*	*2797*	*2595*

Tabell 3: Forslag til opptaksrammer for studieåret 2011/12, summarisk

Rubrikken ” Til fordeling under opptaket, sum fakultetsvis” inneholder de ufordelte plassene som under opptaket blir brukt til å supplere opptaksrammen på disiplinstudiene der det eventuelt viser seg å være behov. De opptaksrammene som er satt her og på hvert enkelt studieprogram, er det minimumsantallet NTNU forplikter seg til å ta opp, gitt at det er tilstrekkelig med kvalifiserte søkere. Den ufordelte rammen på 275 i sivilingeniørstudiet er inkludert i samlet ramme på 1680. Punkt 2 i tilrådinga viser detaljert fordeling på hvert enkelt program.

De trinndelte norskkursene

Det humanistiske fakultet har ansvaret for disse kursene. opptaket er spesielt ved at de tar opp deltakere dels fra studenter som allerede er tatt opp til andre studieprogram, dels fra tilsatte i vitenskapelig stilling, dels ektefeller/samboere til fast tilsatte i vitenskapelig stilling. I tillegg kan det tas opp deltakere uten tilknytning til NTNU så langt det er plass. Opptaket til disse kursene er semestervis, fakultetet har meldt inn rammen bare for vårsemesteret 2011. Vi holder derfor dette opptaket utenfor rammen for det ordinære opptaket som gjelder studieåret 2011/12.

Samlet ramme for disse fire kursene har fakultetet satt til 590 for vårsemesteret 2011, med en anslått ramme på 330 for vitenskapelig tilsatte med eventuelle ektefeller/samboere. Her er det forutsatt at den tilsattes fakultet dekker kostnaden. De som søker her, er garantert plass og blir ikke fordelt gjennom en formell opptaksrangering. De resterende 260 plassene gjelder ikke-betalende søkere, der utgiftene dekkes via Det humanistiske fakultet. Fakultetet foreslår at opptaksrammene fordeles slik for dem:

type kurs	kvote for søkere *med* NTNU-tilknytting	kvote for søkere *uten* NTNU-tilknytting	sum
kortkurs	75	0	75
trinn 1, 2, 3	120	45 (bare tr 2 og 3)	165
trinn 4	20 (ingen kvoter)		20

Tabell 4: Opptak til trinndelte norskkurs

Dette opptaket blir et eget punkt i Rektors tilråding (pkt 13), med tilråding om fullmakt til å overføre mellom kategoriene og kvotene dersom ikke alle rammene blir fylt. Det er i tråd med fakultetets forslag.

Om eventuell økning gjennom revidert nasjonalbudsjett 2011 - beredskap

NTNU, og høyere utdanning for øvrig, kan gjennom revidert nasjonalbudsjett også i 2011 komme til å få tilført ytterligere midler til å øke opptaksrammen. Trenden fram til nå har vært at departementet ønsker å øke på områdene teknologi, naturvitenskap, lærerutdanning, helse- og sosialfag. En slik økning kom i høst gjennom forslaget til statsbudsjett for 2011. Rektor mener at NTNU bør ha en beredskap for eventuelt å kunne ta imot ytterligere økning på slutten av studieåret, slik at det er mulig å gjennomføre de nødvendige tiltak raskt.

Erfaringa fra 2009 er at Program for lærerutdanning da var i stand til å gjennomføre tiltakene raskt og effektivt og klarte å ta imot en økning på 50 % fra forrige års opptak. Det er imidlertid liten mulighet for at de allerede to år seinere er i stand til å makte en større økning. Hovedbegrensning er i tilgang til praksisplasser i skoleverket i regionen. Det humanistiske fakultet tok sin del av det økte opptaket i 2009, og vil antakelig kunne ta en tilsvarende økning også kommende år på en del utvalgte studieprogram.

Utfordringa ligger i realfag og teknologi, der vi i 2010 ikke klarte å fylle den økte opptaksrammen i samme grad. Ut fra føringene FUS la i sitt forslag for 2011, bør det være mulig å øke opptaket med i alle fall 25, gitt at det er på de programmene der det er kapasitet. Det avhenger av hvilke program de nye studentene søker til, og hvor det i så fall er ledig kapasitet uten å gjøre ytterligere investeringer. Det er en klar forutsetning for å ta en slik økning at de nye studieplassene er fullfinansiert.

Nødvendige fullmakter til Rektor for å håndtere en eventuell økning av denne typen er gjenspeilt i pkt 12 i tilrådning til vedtak.

Rektor vil drøfte konsekvensene av en eventuell økning med fakultetene og Studieavdelingen for å være forberedt dersom det skulle skje i løpet av vårsemesteret 2011. I det ligger også beredskap for å kunne endre rammebetingelser for undervisningssituasjonen: undervisningsrom, studentarbeidsplasser, laboratorier, vitenskapelig tilsatte, studieadministrative systemer.

Vedlegg:
- Forslagene fra fakultetene og forvaltningsutvalgene til opptaksrammer for studieåret 2011/12.
- Forslag fra Det humanistiske fakultet til opptaksrammer for trinndelt norskkurs i vårsemesteret 2011

(Vedlegg til tilrådingen)